

MEGVETETT EMBEREK

A rabszállító autóból, egy baleset körül támadt zűrzavart kihasználva, két fegyenc megszökök. Az egyik jobb csuklója a másik bal csuklójához van láncolva. Nyomukban az üldözők. Ha az egyik ugrik, a másiknak is ugrania kell. Amerikában vagyunk. Az egyik fehér, a másik néger. Gyűlölik egymást, de sorsukat, akaratukat egybe, egyé bilincsell a lánc, az üldözők.

Vad rohanás a zuhogó esőben, vetések között, mezőkön, vízben, országúton, cserjékben. Egy-egy kétségbeesett nekiiramodás után, mikor az ájulásig kimerülten a medves, sáros földre rognak, néhány szót zihálnak. Ezekből a szaggatott mondatokból rajzolódik ki előéletük, világuk.

Mindkettő a »struggle for life« áldozata. Jackson, a fehér már torkig volt a szegénységgel. A »business« világában ő is pénzes ember, úr

akart lenni. A minden áron való pénzszerzés kerülhetetlen logikájának végső következményképp fegyveres rablást követett el.

Culen, a néger, megsebesített, leütött egy fehér embert. Leütötte, mert nem bírta már elviselni a fehéréktől kapott mindennapi pofonokat, a megaláztatásokat. Légy kedves, türelmes — hajtogatta a felesége. Légy kedves, hogy kifizessék a munkád bérét, kedves, hogy ne értsen bántódás, kedves, türelmes, hogy — megtűrjenek.

S még így, összeláncolva, egy célért, a szabadságukért menekülve a közös végzet, a rendőrök és a fegyház elől sem érzi magát egyenlőnek a két ember. A néger keserű iróniával izleli a helyzetet. Jackson pedig még most is különbnek érzi magát társánál.

De csak addig, amíg elszakad a lánc a megszabadul a négerrel. Culen életveszélybe kerül. És ekkor Jacksonban megszólal valami, ami minden láncnál erősebben köti őt néger társához: az emberi szolidaritás. S mikor üldözőik beérik őket, a két szökevényt már egymással megbékélve találják; a néger egy régi, különös dallal ringatja sebesülten fekvő társát.

Ez a »The Defiant Ones« című amerikai film vázlatos tartalma. Akárcsak a nálunk is bemutatott »Marty«, új utakon jár. Az amerikai valóság egyik uralkodó jelenségét tárja fel reálisan, hitelesen. A filmet, Stanley Kramer rendező alkotását a napokban mutatták be Párizsban. Emberi mondanivalójával, a négerellenesség művészi kipellen-gézésével nagy sikert aratott.

B. L.

Culen (Sidney Poitier) és Jackson (Tony Curtis) a »The Defiant Ones« egyik jelenetében

